

KIURUVEESI
ELÄMÄÄ KAIKILLA AISTEILLA

ARVIOINTIKERTOMUS
2024

Tarkastuslautakunta 19.5.2025 § 39
Kaupunginvaltuusto 26.5.2025 § 43

Sisällysluettelo

1.	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS.....	3
2.	TARKASTUSLAUTAKUNTA JA ARVIOINNIN TOTEUTUS	5
2.1.	Tarkastuslautakunnan tehtävät	5
2.2.	Ulkoinen tilintarkastus	6
2.3.	Arvioinnin toteuttaminen ja arvioinnin tietoperusta	7
2.4.	Sidonnaisuuksien valvonta.....	8
2.5.	Jäsenten esteellisyydet	8
2.6.	Vuoden 2023 arviointikertomussuositusten jälkiseuranta.....	9
3.	STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	10
4.	TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	17
5.	TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	27
5.1.	Kaupunginhallitus.....	27
5.2.	Sivistyslautakunta	32
5.3.	Tekninen lautakunta	39
5.4.	Tytäryhtiö	44
6.	INVESTOINNIT.....	45
7.	KUNTAKONSERNI.....	46
8.	HENKILÖSTÖ.....	47
9.	SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA SEKÄ KONSERNIVALVONTA	50
10.	TILASTOJA 2020-2024	52
10.1.	LYHYT KATSAUS KULUNEESEEN VALTUUSTOKAUTEEN.....	53
11.	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	54
12.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE.....	57
13.	ALLEKIRJOITUKSET	58

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Iso kiitos Tarkastuslautakunnan jäsenille ja sihteerille. Tämä kevät on meidän osaltamme tällä kokoonpanolla viimeinen kerta, kun olemme saattaneet vuosittaisen työmme päätökseen. Tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida kuinka valtuuston asettamat niin toiminnalliset, kuin taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja laatia siitä arviointikertomus. Arviointityötä olemme tehneet koko vuoden. Olemme lukeneet lautakuntien pöytäkirjoja ja haastatelleet työntekijöitä. Teknisen palvelukeskuksen ollessa painopistealueena vuonna 2024, haastateltavina ovat käyneet muun muassa teknisen lautakunnan puheenjohtaja sekä palvelukeskuksen johtaja. Viime töiksemme olemme vertailleet toimintasuunnitelmassa olevia tavoitteita tilinpäätöksessä oleviin toteutumiin.

Vuosi 2024 oli kaupungissamme varsin virkeä. Kesällä oli monta tapahtumaa ja saimme valtakunnallista ja jopa kansainvälistä näkyvyyttä. Kaupungissamme järjestettiin Pohjoismaiset karavaanipäivät, jotka kokosivat tänne vieraita jopa Aasiasta saakka. Kiuruvedellä järjestettiin SF-Caravan ry:n 60-vuotisjuhla sekä yleisöennätyksensä tehnyt Iskelmäviikko ja valtakunnallinen kuorotapahtuma. Kesän tapahtumia on toteutettu yhteistyössä eri toimijoiden kesken. Tämä on luonut ja luo yhteenkuuluvuutta ja yhteisöllisyyttä. Talkoolaisia oli mukana suunnaton määrä, jotka saivat työllään tuloja seuralleen tai yhdistykselleen.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen Kiuruveden kaupungin tilinpäätöksen loppusummaan, joka oli n. 800 000 € ylijäämäinen. Ylijäämää kertyi muun muassa verotulojen suotuisasta kehityksestä ja toimintakulujen pienenemisestä. Toimintakulut pienenevät noin 1,06 milj. euroa vuoteen 2023 verrattuna. Niin ikään tarkastuslautakunta on tyytyväinen lainamäärän laskuun. Lainaa kaupunki sai lyhennettyä noin 2,6 milj. euroa. Lainan lyhennyksestä huolimatta, sitä on vielä huomattavan paljon ja on huomioitava, että korkotason nousu aiheuttaa huomattavan riskin kaupungin talouteen. Lainamäärä tosin tulee taas nousemaan, sillä tulossa on iso kouluinvestointi. Päätös uudesta koulurakennuksesta on siitä huolimatta hyvä ja kannatettava, sillä Kiuruveden kaupungin oppilaiden ja koulun henkilökunnan tulee saada opiskella ja työskennellä terveissä ja puhtaissa tiloissa.

Meillä on kaunis ja vireä maalaiskaupunki, josta meidän tulee pitää huolta. Pidetään huolta ympäristöstämme, työpaikoistamme, asukkaistamme ja palveluistamme. Kiuruvedellä on hyvä asua ja meiltä löytyy palveluja moneen lähtöön. Pidetään huolta, että näin on jatkossakin. Käytetään paikallisia palveluja hyväksemme ja ostetaan niin työtä kuin tavaraakin mahdollisimman pitkälti paikallisilta toimijoilta. Harrastusmahdollisuuksiemme pärjäävät hyvin jopa isompien kaupunkien harrastusmahdollisuuksien kanssa. Kiuruvedellä on pystytty tarjoamaan ilmaista harrastustoimintaa jopa 500 koululaiselle erilaisten kerhojen muodossa! Emme suotta ole ylpeitä kaupungistamme.

Kesäkuussa Kiuruvedellä aloittaa uusi valtuusto toimintakautensa. Toivonkin suunnattomasti viisautta, yhteistyökykyä ja rohkeutta tehdä hyviä päätöksiä kaupunkimme eteen. Kunnioittakaa toisianne ja muistakaa aina, että henkilöt eivät riitele keskenään, vaan asiat. Paiskatkaa kättä päätösten jälkeen ja toteuttakaa päätökset reilusti yhdessä. Näin demokratia toimii.

Kiitos viranhaltijat, kaupungin työntekijät, luottamushenkilöt sekä kaikki, joiden kanssa olemme saaneet tehdä arviointityötämme Tarkastuslautakunnassa. Kanssanne on ollut ilo työskennellä.

Lämmintä ja rentouttavaa kesää teille kaikille!

Sirpa Piippo
Tarkastuslautakunnan pj.

2. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA ARVIOINNIN TOTEUTUS

2.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain 121 §:n mukaan:

1. Valmistele valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.
2. Arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
3. Arvioi talouden tasapainotuksen toteuttamista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.
4. Huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.
5. Valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.
6. Valmistele kunnanhallitukselle esityksen tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain lisäksi valtuuston hyväksymä Kiuruveden kaupungin hallintosääntö sääntelee tarkastuslautakunnan toimintaa. Sen mukaan tarkastuslautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa,
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan sekä konsernivalvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla,
4. laadittava esitys tarkastuslautakunnan talousarvioksi,
5. laadittava arvointikertomus.

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan rooli on itsenäinen ja lisäksi epäpoliittinen siitäkin huolimatta, että vaaleilla valittu valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan. Poliittiset päätökset tehdään toisaalla ja lautakunnan tehtävä on arvioida sitä, kuinka näitä poliittisia päätöksiä noudatetaan. Tietenkin lautakunnan kuuluu arvioida myös sitä, onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, mutta tämäkin tarkoittaa objektiivista arviointia.

Kaupunginvaltuusto (16.8.2021 § 35) valitsi tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 2021–2025.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja suluissa tieto siitä, kuinka monta kertaa jäsen on arviointikaudella 2024 osallistunut kokoukseen.

VARSINAISET JÄSENET	HENKILÖKOHTAINEN VARAJÄSEN
Piippo Sirpa, puheenjohtaja (9/10)	Piippo Sami (0/10)
Toivanen Sisko, varapuheenjohtaja (9/10)	Kärkkäinen Arja (0/10)
Jauhiainen Harri, jäsen (9/10)	Hiekkänen Mari (0/10)
Keskitalo Harri, jäsen (8/10)	Ruhanen Kai (1/10)
Partanen Raimo, jäsen (8/10)	Tikkanen Jari (2/10)

Lautakunnan päätöksenteko tapahtuu puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Lautakunnan sihteerinä ja pöytäkirjanpitäjänä toimii kaupunginjohtajan sihteer, joka myös avustaa kokousten ja arviointikertomuksen valmistelussa tai hänen poissa ollessaan toimistosihteer.

2.2. Ulkoinen tilintarkastus

Ulkoisesta tilintarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Niiden toiminta on kaupungin muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta. Kaupungin tilintarkastajana toimi KPMG Oy Ab, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen.

Valtuusto päätti 29.6.2022 § 24 ottaa käyttöön tilintarkastuspalveluiden hankinnasta kahden vuoden option tilikausille 2023–2024.

Tilintarkastajan vuoden 2024 tilintarkastussuunnitelma esiteltiin tarkastuslautakunnalle 24.9.2024.

Kertomusvuonna vastuunalainen tilintarkastaja oli kokouksissa läsnä kaksi kertaa etäyhteydellä.

2.3. Arvioinnin toteuttaminen ja arvioinnin tietoperusta

Tarkastuslautakunnan arviointityö on suunnitelmallista. Lautakunta laatii koko toimikautensa kattavan arviointisuunnitelman ja sitä tarkentavan vuosittaisen työohjelman, jossa nimetään asiat ja kohteet, joiden arviointiin lautakunta kunakin vuonna erityisesti keskittyy.

Vuoden 2024 painopistealueena on tekninen lautakunta.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu seuraaviin asiakirjoihin:

- valtuuston hyväksymä vuoden 2024 talousarvio
- kaupunginhallituksen käsittelemä tilinpäätös
- toimielinten pöytäkirjat
- henkilöstöraportti
- tietotilinpäätös
- sisäisen valvonnan vuosiraportti

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisessa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu. Lisäksi käytössä ovat tilintarkastajan raportit.

Lautakunta on useimmissa kokouksissaan kuullut kulloinkin tarkastelussa olleeseen aiheeseen liittyen asiaan liittyviä henkilöitä. Keskustelu kokouksissa, myös kuulemistilanteissa, on pyritty pitämään vapaamuotoisena ja kukin jäsen ja kuultava on voinut nostaa esiin itse tärkeinä pitämiään asioita.

Vuoden 2024 toiminnan arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia:

- kaupunginjohtaja Juha-Pekka Rusanen
- hallinto- ja talousjohtaja Juho Jukkola
- tekninen johtaja Kimmo Karoluoto
- teknisen lautakunnan puheenjohtaja Eero Kyllönen
- toimitusjohtaja Osmo Jauhiainen

2.4. Sidonnaisuuksien valvonta

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta, ilmoitusten käsittely ja saattaminen valtuuston tiedoksi kerran vuodessa. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtäväänsä valittu.

Tarkastuslautakunta pyysi ilmoitusvelvollisia luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita tarkastamaan sidonnaisuusrekisterissä olevat tiedot.

Sidonnaisuusilmoitukset tehdään Silmu-verkkopalvelussa. Tarkastuslautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoituksia 12.3.2024, 16.4.2024, 24.9.2024 ja 12.11.2024

Kuntalain mukaan ilmoitusvelvollisia ovat:

- kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet
- maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäsenet ja varajäsenet
- valtuuston ja lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat
- kunnanjohtaja, pormestari, apulaispormestari sekä
- kunnanhallituksen ja lautakuntien esittelijät.

Ilmoitusvelvollisten on ilmoitettava muutoksista sidonnaisuuksissaan ja tarkastuslautakunta seuraa näiden muutosten ilmoittamista säännöllisesti. Sidonnaisuusilmoitukset ovat julkisia ja nähtävillä kaupungin verkkosivuilla.

2.5. Jäsenten esteellisyydet

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet:

Sirpa Piippo	sivistyslautakunta, jäsen
Harri Keskitalo	Pohjois-Savon hyvinvointialue, kuvantaminen sivistyslautakunta, varajäsen
Sisko Toivanen	tekninen lautakunta, varajäsen

Ylä-Savon Vesi Oy, hallituksen jäsen
Ylä-Savon pääomarahasto Oy, yhtiökokousvaraedustaja
Sansia Oy, yhtiökokousvaraedustaja
Elinkeinojaosto, jäsen

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan kokouksissa, eivätkä esteelliset ole osallistuneet näitä toimialoja koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä arviointiin.

2.6. Vuoden 2023 arviointikertomussuosittelun jälkiseuranta

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain valtuustolle arviointivuoden havainnot ja suositukset sisältävän arviointikertomuksen. Vuoden 2023 arviointikertomus on hyväksytty tarkastuslautakunnassa 3.6.2024 § 46 ja se käsiteltiin valtuustossa 17.6.2024 § 22.

Keskeistä arviointityön merkityksen kannalta on se, miten arviointikertomusta ja sen sisältöä käsitellään valtuustossa ja miten arviointia hyödynnetään kaupungin toiminnassa. Kaupunginhallituksen tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ja myös tytäryhtiöt antavat selvityksen arviointikertomuksessa julkituotujen havaintojen ja suositusten johdosta tehdyistä toimenpiteistä siten, että ne toimitetaan tarkastuslautakunnalle määräaikaan mennessä.

Kaupunginhallitus antoi 9.9.2024 § 155 selvityksen toimenpiteistä, joihin vuoden 2023 arviointikertomus antoi aiheita. Selvitykset tarkastuslautakunta käsitteli ja hyväksyi kokouksessaan 24.9.2024 § 52.

3. STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Valtuusto hyväksyi Kiuruveden kaupunkistrategian vuosille 2022–2025 kokouksessaan 11.4.2022 ja päivitti sitä 17.6.2024 § 26.

Strategiassa on määritelty kaupungin visio, kaupungin päätöksenteossa ja toiminnassa noudatettavat arvot sekä strategiset painopistealueet.

Kaupungin arvoja ovat avoimuus, rohkeus, inhimillisyys sekä vastuullisuus.

Kiuruveden kaupungin visio "Elämää kaikilla aisteilla"

- Kiuruvesi on Luomu-Suomen pääkaupunki ja suomalaisen maaseudun sydän.
- Meillä ihmiset elävä kiireettömästi kaikilla aisteilla runsaiden elämisen mahdollisuuksien keskellä ja saavat menestyä omana itsenään.
- Olemme maatalouden suunnannäyttäjä – meillä myös eläimet ja luonto voivat hyvin.

Kaupungin strategiset painopisteet ovat:

- Meidän Kiuruvesi
- Kehittyvä ja yrittäjämyönteinen Kiuruvesi
- Voimavarat käyttöön
- Järkivihreän talouden edelläkävijä

Strategian toteutumista seurataan osavuosikatsauksessa ja toimintakertomuksessa, ja tarkastuslautakunta arvioi osaltaan strategian toteutumista.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kaupunkistrategia on päivitetty vuonna 2024.

Mittarit; asiakastyytyväisyys / palveluiden käytön määrän kehitys/ palveluiden kustannustehokkuus (laatu/kustannukset) sekä kaupungin imagon ja tunnettavuuden kehittyminen ovat mittareina laaja-alaisia eivätkä selkeästi mitattavia. Tarkastuslautakunta toivoo tältä osin täsmällisempiä, selkeitä ja mitattavia mittareita.

Toimintakertomus ei sisällä strategisten tavoitteiden toteutumisen arviointia, eikä sitä käsitellä kokonaisuutena, vaan ainoastaan viitataan siellä täällä strategiaan. Tarkastuslautakunta toivoo, että toimintakertomuksessa käsitellään strategia omana kokonaisuutena.

Tarkastuslautakunta näkee, että kaupunki pyrkii toiminnoissaan edistämään strategian tavoitteita. Erilaisia hankkeita on kehitteillä, mutta ne ovat luonteeltaan pitkäkestoisia. Vaikutukset näkyvät vuosien saatossa.

KAUPUNKISTRATEGIAN MITTARIT:

VÄESTÖN KEHITYS / SYNTYVIEN LASTEN MÄÄRÄ / NETTOMUUTTO

Väestön kehitys	Syntyneiden lasten määrä
2024: -121	2024: 40
2023: -122	2023: 52
2022: -160	2022: 62

Pohjois-Savon kuntien välinen nettomuutto Kiuruvedellä
2024: -36
2023: -37
2022: -74

TYÖLLISYYSASTEEN KEHITYS JA TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄ / YRITYSTEN NETTOKEHITYS Työpaikat/työllisyysaste

työpaikat	työllisyysaste
2022:	2.280 71,8 %

Perustettujen yritysten määrä	Sukupolvenvaihdosten määrä
2024: 33	2024: 3
2023: 30	2023: 4 (maatalousyritys)
2022: 27	2022: 5 (maatalousyritys)

Lopettaneiden yritysten ja maatilojen lukumäärä

Lopettaneet yritykset

2024: 42

2023: 21

2022: 26

Lopettaneet maatilat

2024: 10

2023: 14

2022: 7

KAUPUNGIN TASEEN YLIJÄÄMÄ

Kaupungin tase ylijäämä milj.€

2024: 3,138

2023: 2,291

2022: 1,724

KUNNALLISVEROTULON KEHITYS

– veroprosentin leikkaus 12,64 % vuodesta 2023 alkaen

	milj. euroa	%
2024:	15,3	+ 3,4
2023:	11,3	–48,0
2022:	21,7	+ 1,0

YHTEISÖVEROTULON KEHITYS/ TOP 10 YRITYSTULON KEHITYS /
YRITTÄJÄBAROMETRIN TULOKSET

Yhteisöveron määrä milj.€

2024: 1,6

2023: 1,9

2022: 3,2

Yritystulot TOP 10 (kunnan osuus yritysten yhteisöverosta)

2024: tietoa ei saatavilla

2023: 393 138 €

2022: tietoa ei saatavilla

Yrittäjäbarometrin tulokset (Sijoitus Pohjois-Savon alueella. Tulos julkaistaan
joka toinen vuosi)

2024: tietoa ei saatavilla

2022: Sijoitus 10. Vastanneita kuntia 15, vastauksia 52 kpl

Vuoden yrittäjäystävällisin kunta

(Sijoitus Pohjois-Savon alueella. Savon Yrittäjien ja Pohjois-Savon liiton kysely)

2024: Sijoitus 2, Kunniamaininta

2023: Kunniamaininta

2022: Sijoitus 1. Vastanneita kuntia 19

HENKILÖSTÖN SAIRAUSPOISSAOLOJEN MÄÄRÄ JA KEHITYS

Sairauspoissaolopäiviä / hlö

2024: 14,50

2023: 13,50

2022: 15,50

HYVINVOINTIKERTOMUKSEN INDIKAATTORIT

Hyvinvointikertomuksessa kuvataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehitystä suhteessa vertailukuntiin ja -alueisiin sekä asetetaan keskeiset tavoitteet väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Arviointikertomusta tehtäessä tarkastuslautakunnalla ei ole saatavilla hyvinvointiraporttia vuodelta 2024

ASIAKASTYYTYVÄISYYS / PALVELUJEN KÄYTÖN MÄÄRÄN KEHITYS / (LAATU/KUSTANNUKSET)

Nuorisotalo	2024	2023	2022
Asiakasmäärä	4 233	3 742	3 656
Tulot	734,00 €	1 430,00 €	401,00 €
Menot	111 504,00 €	107 370,00 €	95 592,00 €
Netto	-110 770,00 €	-105 940,00 €	-95 191,00 €

Etsivän nuorisotyön asiakkaat 74 hlöä/vuosi. Nuorten työpajan asiakkaat 54 hlöä/vuosi.

Uimahalli	2024	2023	2022
Kävijämäärä	51 769	44 797	44 826
Tulot	184 242 €	164 804 €	165 975 €
Menot	639 052 €	637 221 €	560 492 €
Netto	-454 810 €	-472 417 €	-394 517 €

Kävijämäärä on uimahallin kiinteistön kaikki käyttäjät: uimarit, kuntosalikävijät ja koululaiset.

Jäähalli	2024	2023	2022
Käyttötunnit	1 110	1 262	1 265
Tulot	66 103 €	67 869 €	61 561 €
Menot	215 017 €	244 786 €	196 079 €
Netto	-148 914 €	-176 917 €	-134 518 €

Liikuntahalli	2024	2023	2022
Käyttötunnit		5 195	5 116
Tulot	9 613 €	7 850 €	5 710 €
Menot	182 992 €	168 749 €	131 338 €
Netto	-173 379 €	-160 899 €	-125 628 €

Kiurusali	2024	2023	2022
Kävijämäärä	12 878,00 €	16 862,00 €	14 277,00 €
Tulot	8 999,00 €	20 135,00 €	12 270,00 €
Menot	237 093,00 €	253 542,00 €	220 508,00 €
Netto	228 095,00 €	-233 407,00 €	-208 238,00 €

Menoissa mukana koko kulttuuritoimen menot (kaikki avustukset, matkakulut, henkilöstö, joka tekee muutakin kuin Kiurusalia)

Oppilaiden ja opiskelijoiden määrä oppilaitoksissa keskimäärin

perusopetus

2024: 735

2023: 738

2022: 767

lukio-opetus

2024: 113

2023: 116

2022: 129

Kansalaisopiston opiskelijamäärät

2024: 1727

2023: 1818

2022: 1843

Suora kuntalaispalaute/kyselyt:

2024: 2 kpl

2023: 0 kpl

2022: 1 kpl Kaupunkistrategialuonnos 2022–2025 avoin lausuntokierros

KAUPUNGIN IMAGON JA TUNNETTAVUUDEN KEHITTYMINEN / TOTEUTUNEET TONTTIKAUPAT / VUOKRA-ASUNTOJEN KÄYTTÖASTE

Tonttimyynti, tonttitarjonta, rakennusluvut

Toteutuneet tonttikaupat

2024: 1 (teollisuustontti)

2023: 0

2022: 1 (teollisuustontti)

Tonttitarjonta	2024	2023	2022
pientalotontit	44	44	44
teollisuustontit	15	12	12
liike- ja toimitilarakennustontti	1	1	1

Luvat	2024	2023	2022
rakennusluvut	42	28	42
toimenpideluvat	20	9	19
ilmoitukset	22	29	24

Vuokra-asuntojen käyttöaste

2024: 90,03 %

2023: 94,11 %

2022: 94,43 %

ÄÄNESTYSPROSENTTI VAALEISSA

Presidentinvaalit

2024: Ensimmäinen vaali 66,4 %

Toinen vaali 58,3 %

Europarlamentti vaalit

2024: 33,4 % (koko maan 40,4 %. Savo-Karjalan 35,9 %)

Eduskuntavaalit

2023: 68,8 %

2019: 67,3 %

Kuntavaalit

2021: 58,3 %

2017: 60,0 %

Aluevaalit

2022: 49,0 %

VUOSITTAISTEN TALOUSARVIOIDEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

	tavoitteita yht.	toteutui	ei toteutunut	toteutui osittain	ei arvioitu
2024	50	84	4	12 %	-
2023	53	71,7 %	5,7 %	22,6 %	-
2022	51	78,4 €	9,8 %	11,8 %	-

Tarkastuslautakunta arvioi strategian toteutumista toiminnallisten tavoitteiden arvioinnin yhteydessä.

4.TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kiuruveden kaupungin taloudellista asemaa voidaan kuvata sekä kaupungin että kaupunkikonsernin näkökulmasta keskeisten tulos- ja rahoituslaskelman sekä taseen tunnuslukujen avulla.

Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2024 oli 9,50 %.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2024	2023	2022
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	24,7	24,6	12,3
Vuosikate / Poistot ja arvonalent., %	119	114	144
Vuosikate, euroa/asukas	694	599	784
Asukasmäärä	7356	7 475	7 599

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2024	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	15 884 903	9 860 635	3 007 750
Investointien tulorahoitus, %	370,0	132,7	203,4
Laskennallinen hoitokate	1,8	1,4	1,6
Kassan riittävyys, pv	121	90	47
	7 356		

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	55,8	52,6	49,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	79	86	47,9
Lainat ja vuokravastuut 31.12,	23 187 249 €	26 292 644 €	32 009 628 €
Lainat ja vuokravastuut 31.12, euroa/asukas	3152	3 517	4 212
Kertynyt yli-/alijäämä	3 137 826	2 291 167	1 724 325
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	427	307	227
Lainakanta 31.12, euroa	20 872 218	23 472 563	28 700 879
Lainakanta 31.12, €/asukas	2837	3 140	3 777
Lainasaamiset, euroa	309 886	341 407	345 206
Asukasmäärä	7356	7 475	7 599

Konserni**KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT**

	2024	2023	2022
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	31,0	31,0	47,3
Vuosikate / Poistot, %	115	113	128
Vuosikate, euroa/asukas	821	729	1 137
Asukasmäärä	7356	7 475	7 599

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

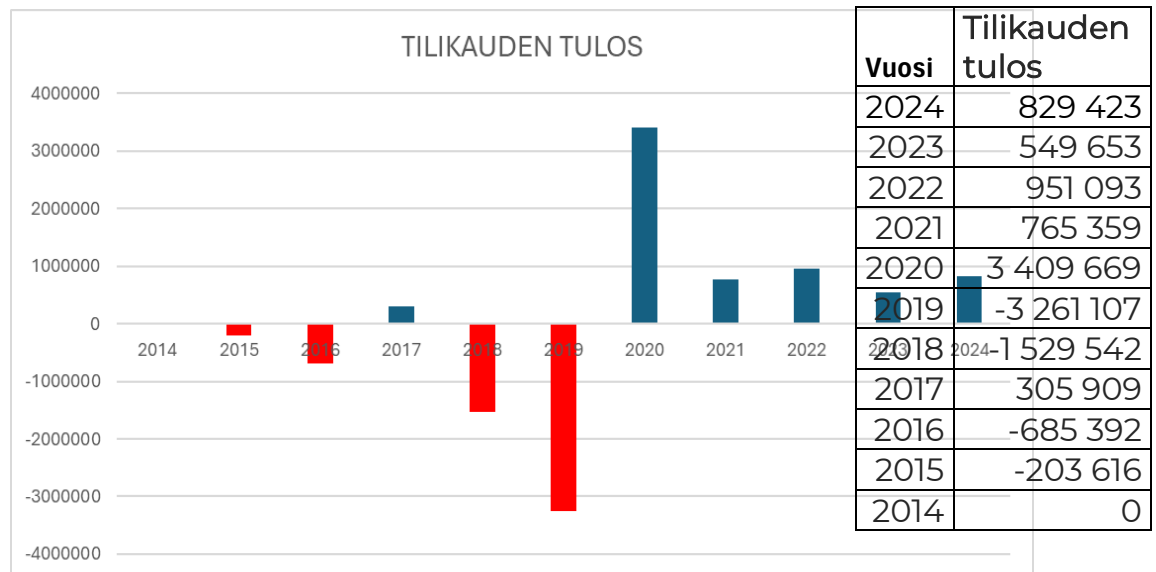
	2024	2023	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	16 908 310	11 172 827	3 803 523
Investointien tulorahoitus, %	363,5	145,3	120,3
Lainanhoitokate	1,6	1,3	1,3
Kassan riittävyys, pv	110	91	52

KONSERNIN TASEEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023	2024
Omavaraisuusaste, %	53,2	50,1	37,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	83,8	91,6	57,5
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12 euroa	31 105 757	34 706 637	59 978 907
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12 euroa/asukas	4 229	4 643	7 893
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa	10 898 494	10 101 434	10 220 655
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa / asukas	1482	1 351	1 345
Konsernin lainakanta 31.12.,euroa	27 451 385	30 968 388	53 899 707
Konsernin lainakanta, euroa / asukas	3 732	4 143	7 093
Konsernin lainasaamiset 31.12., euroa	1 936	16 217	19 844
Asukasmäärä 31.12.	7 356	7 475	7 599

Tilikauden tulos ja tase

TILIKAUDEN TULOS

TASEEN KEHITYS

Toimintakate, verotulot ja valtionosuudet

Kuntien verorahoitus koostuu verotuloista ja valtionosuuksista. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella.

Toimintakate (1 000 €)

Toimintatuotot:	6 603
Valmistus omaan käyttöön:	24
Toimintakulut:	-26 775
TOIMINTAKATE:-	20 148

Verotulot (1 000 €)

Tulovero:	11 806	(4.70 %)
Kiinteistövero:	1 849	(15 %)
Yhteisövero:	1 603	(-14,51)
VEROTULOT:	15 258	

Valtionosuudet (1 000 €)

VALTIONOSUUDET	9 058
-----------------------	--------------

Toimintatuotot

Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 191 387 euroa yli muutetun talousarvion. Toteutuminen oli 103,0 %. Toimintatuotot pienenivät noin 237 460 euroa vuoteen 2023 verrattuna.

Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut alittivat muutetun talousarvion noin 489 497 eurolla. Toteutuminen oli 98,2 %. Toimintakulut pienenivät noin 1,06 milj. euroa vuoteen 2023 verrattuna eli noin -3,81 %.

Ulkoiset toimintakulut alittivat muutetun talousarvion noin 489 497 eurolla. Toteutuminen oli 98,2 %. Toimintakulut pienenivät noin 1,06 milj. euroa vuoteen 2023 verrattuna eli noin -3,81 %.

Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion noin 349 015 eurolla. Henkilöstökulut laskivat vuoteen 2023 verrattuna noin -197 042 euroa eli noin -1,39 %. Vuonna 2023 Kuel-eläkemenoperusteinen maksu poistui ja tilalle tuli tasausmaksu. Tasausmaksua maksettiin vuonna 2024 0,5 milj. €.

Yleiskorotuksia palkkoihin tuli noin 4,0 % eli n. 38 650 €. Kertakorvauksia vuonna 2024 ei ole ollut maksussa.

Palvelujen ostot ylittivät muutetun talousarvion noin 37 000 eurolla.

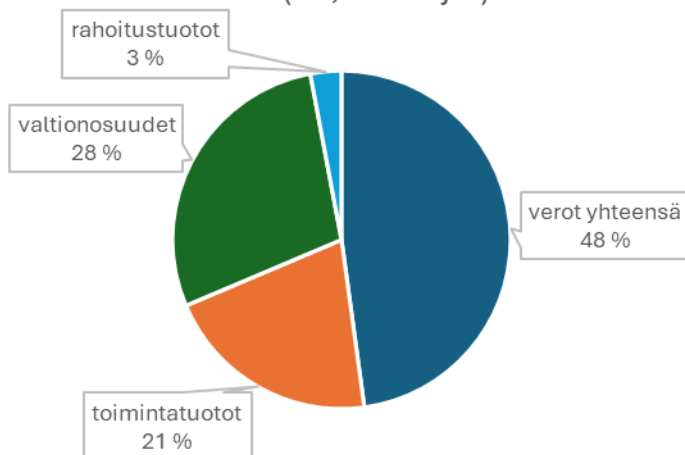
Palvelujen ostot vähenivät vuodesta 2023 noin 0,41 milj. euroa.

Palvelusetelimenot olivat noin 1 141 396 euroa, vuonna 2023 summa oli noin 989 955 €.

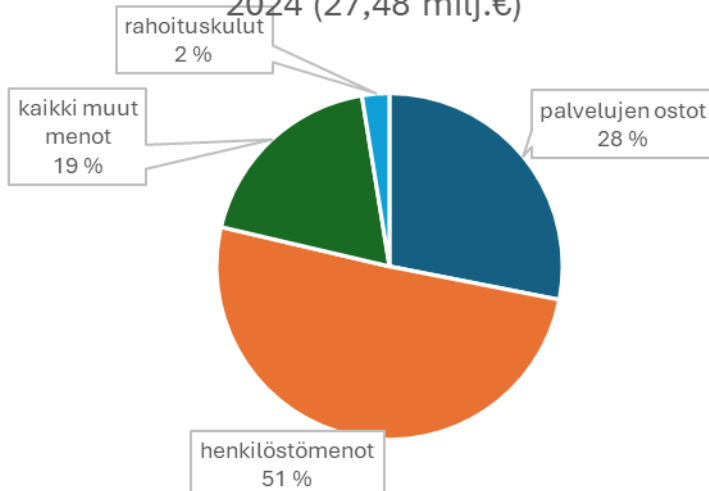
Avustukset alittivat muutetun talousarvion noin 54 806 eurolla. Toteutuminen oli 95,5 %. Avustukset laskivat noin 98 022 € vuoteen 2023 verrattuna. Avustuksia myönnettiin yhteensä lähes 1,17 milj. euroa seuraavasti (suluissa vuoden 2023 luku):

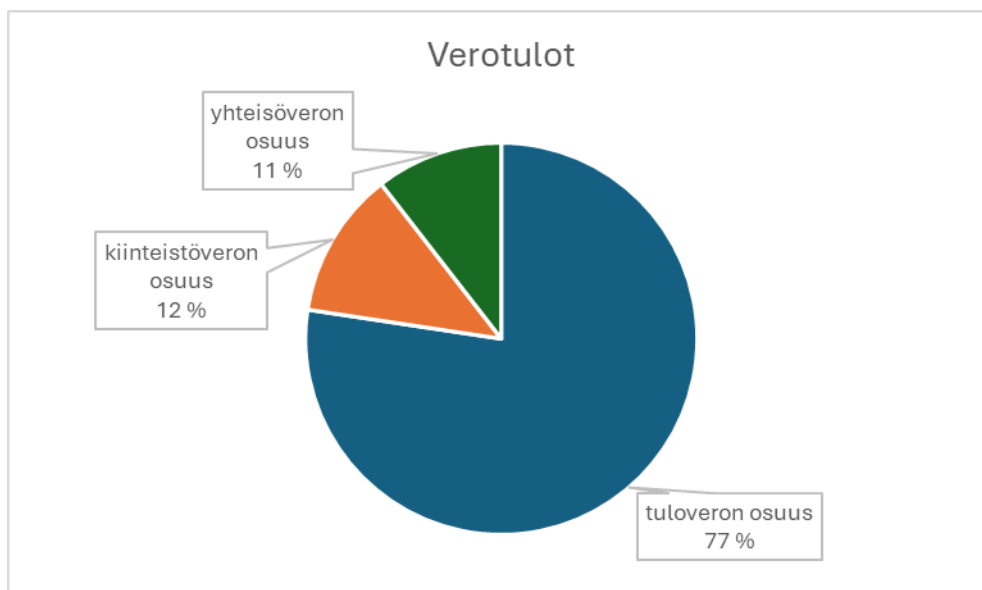
- lasten kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuen kuntalisä yhteensä 243 335 euroa (251 914 euroa)
- avustukset yhteisöille ja kotitalouksille noin 440 635 euroa (noin 521 229 euroa)
- työmarkkinatuen kuntaosuus 484 774 euroa (493 623 euroa)

Sisäisten ja ulkoisten tulojen jakautuminen
2024 (31,89 milj.€)

Sisäisten ja ulkoisten kulujen jakautuminen
2024 (27,48 milj.€)

Väestö

Kertomusvuoden lopussa Kiuruveden asukasluku oli 7356. Vuodessa väestö väheni 119 hengellä. Vuonna 2024 syntyi 40 lasta, kun vastaava luku edellisellä vuonna oli 52. 0–14-vuotiaat 13,9 % väestöstä, 15–64-vuotiaat 52,1 % väestöstä ja yli 65-vuotiaat 34,1 %. Poismuuton syitä ovat opiskelu ja työ.

Vuosikate

Tuloslaskelman keskeinen välisumma on vuosikate. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Tilikaudella 2024 vuosikatetta kertyi 5,106 milj. € eli 694 € asukasta kohti. Vuosikate oli 119 % suunnitelmanmukaisista poistoista ja arvonalentumista. Vuonna 2023 vuosikate oli 4,474 milj. € (114 %) eli 599 € /as. Vuonna 2022 vuosikate oli 5,96 milj. € (144 %) eli 784 € /as. Vuonna 2021 vuosikate oli 7,20 milj. € (195 %) eli 928 € /as.

Lainakanta

Lainamäärä vuonna 2024 oli 20,9 milj. €. Vuonna 2023 lainamäärä oli 23,5 milj. €.

Kaupungilla on pitkäaikaista lainaa n. 6,3 milj. €. Lyhytaikaisia lainoja on yhteensä 18,3 milj. €, joista kuntarahoituksen kuntatodistusohjelmalla 13,0 milj. €.

Sijoitukset

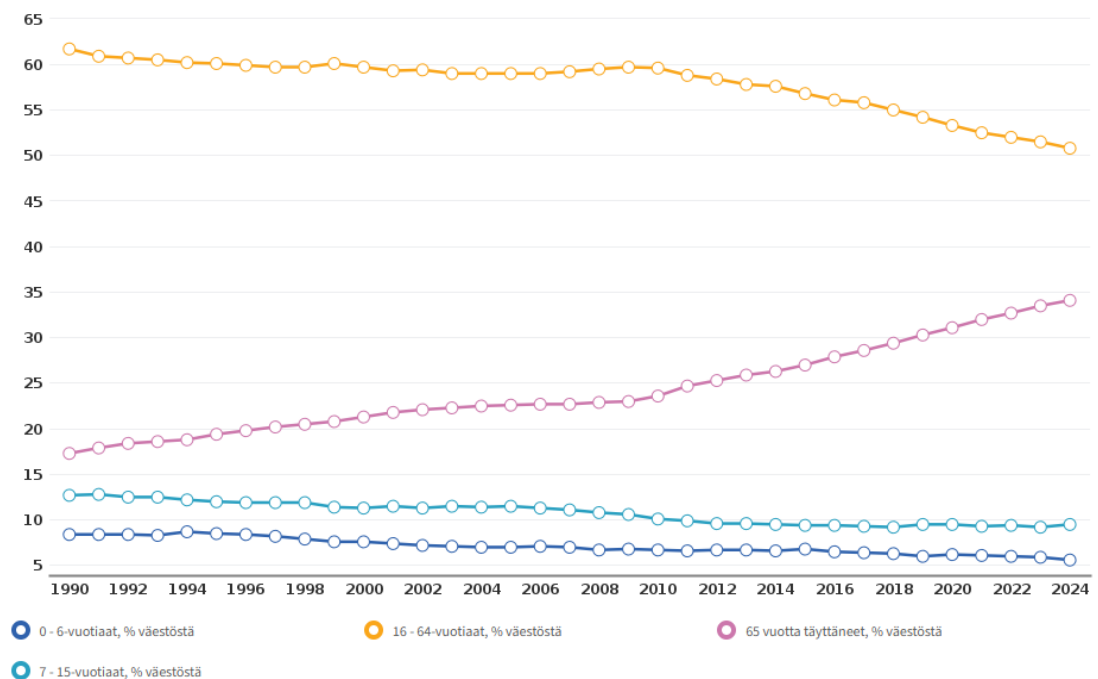
Kaupungin sijoitusvarojen markkina-arvo oli vuoden 2024 lopussa noin 8,11 milj. € ja tasearvo oli noin 7,25 milj. €. Vuonna 2024 sijoitusvaroja ei ole kotiutettu.

Sijoitussalkkujen varat on sijoitettu kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen mukaisesti. Riskeihin on varauduttu hajauttamalla sijoituksia maantieteellisesti, toimialoittain ja arvopaperilajeittain. Sijoitusvaroja hoitaa kaksi ulkopuolista varainhoitajaa.

VÄESTÖRAKENTEEN KEHITYS 1992–2024

Vertaile: **Indikaattorit** Alueet Sukupuolet

Alue: Kiuruvesi Sukupuoli: Yhteensä

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvoiton talousarvioon

Yli 5 000 euron poikkeamat, joita valtuusto ei ole hyväksynyt.

(euroa, ulkoiset ja sisäiset)	Tuottojen alitukset (muutettuun talousarvioon verrattuna)	Kulujen ylitykset (muutettuun talousarvioon verrattuna)
Käyttötalous		
Yleishallinto	35.302	
Elinkeinojen kehittäminen		
Maataloushallinto	706	
Työllisyyden hoitaminen	18.037	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		
Hallinto (sivistyslautakunta)		
Varhaiskasvatus		
Perusopetus		
Lukiokoulutus	12.429	
Kansalaisopisto		
Sivistyspalvelut		
Nuorisopalvelut		12.171
Hallinto (tekninen lautakunta)		
Rakennusvalvonta	115	
Tiet ja alueet		
Kiinteistöt		
Vesi- ja viemärilaitos		156.381
Liikuntapalvelut	3.855	

Investointiosan toteutuminen yhteensä	TA + muutokset 2024	TP 2024
Menot	1.853.000	1.472.177
Tulot	395.981	147.444
Netto	1.457.019	1.324.733

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen ylijäämäisestä tilinpäätöksestä sekä kaupungin ja konsernin lainakannan laskusta.

Korkotason nousu muodostaa huomattavan riskin kaupungin taloudelle.

	Korkokulut (€)	Lainat (milj.€)
2024	635 645	20,9
2023	625 316	23,5
2022	230 040	28,7
2021	175 268	32,6
2020	169 634	31,7

Tarkastuslautakunta huomioi, että verotuloja kertyi ennakoitua enemmän, mutta valtionosuuksien määrä väheni. Verotuloja kertyi 15,26 milj. euroa, mikä on noin 500 000 euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa. Valtionosuudet alittivat muutetun talousarvion n. 150 000 eurolla.

Vuosikate on kasvanut edellisestä vuodesta n. 632 000 €.

5. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista vuodelta 2024.

Arviot on tehty valtuuston vahvistaman alkuperäisen talousarvion ja tilinpäätöksen mukaan.

Alkuperäisen talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin ei tehty vuoden aikana muutoksia.

Asetetuista tavoitteista 84,0 % toteutui kokonaan. Tavoitteista 4,0 % ei toteutunut ja 12,0 % toteutui osittain.

5.1. Kaupunginhallitus

YLEISHALLINTO

TOTEUTUI

1. Vuonna 2024 Kiuruveden kaupungin tuloksen tulee olla ylijäämäinen. Myös seuraavina vuosina kaupungin tuloksen tulee olla ylijäämäinen, jotta taseessa on ns. puskuria mahdollisten huonojen vuosien varalle.

TOTEUTUI

2. 1.1.2025 voimaan astuvaan työ- ja elinkeinopalveluita koskevaan uudistukseen valmistautuminen ja varautuminen sekä toiminnallisesti että taloudellisesti.

TOTEUTUI

3. Keskustan kouluinvestointiin valmistautuminen ja varautuminen sekä toiminnallisesti että taloudellisesti.

TOTEUTUI

4. Työskentelytapojen jatkuva muuttaminen yhä tehokkaammaksi hyödyntäen mm. sähköisiä järjestelmiä kaupunkistrategia huomioiden.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi kertomusvuoden hyvän tuloksen. Vuoden 2024 tilikauden ylijäämä on 846 659,03 €. Tämän jälkeen taseen ylijäämä 3 137 826,01 €.

Ylä-Savon työllisyysalue sai poikkeusluvan 30.11.2023 valtioneuvoston päätöksellä työvoimapalveluiden järjestämisvastuulle asetetuista vaatimuksista poikkeamisesta Iisalmen ja Kiuruveden kaupunkien sekä Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kuntien muodostamalla työllisyysalueella. Varautuminen ja valmistelutyö jatkui myös vuoden 2024 aikana ja siirtyminen tapahtui 1.1.2025.

Talouden tasapainottamisohjelma on tehty vuosille 2020–2023. Uutta ohjelmaa ei jatkovuosille ole tehty. Toimintakertomuksessa on todettu, että talouden tasapainottamiseen liittyvä työ tulee jatkumaan myös tulevana vuosina. Strategiaan on kirjattu talouden tasapainottamisohjelman tekeminen vuosille 2023–2025.

Luottamushenkilöiden kokouspalkkiot ja ansiomenetyskorvaukset olivat kertomusvuonna 2024: 90 925 € (v. 2023: 96 244 €. v. 2022: 110 771 € ja v. 2021: 117 430 €

Teams-kokouksia pidetään toimitelmissä vaihtelevasti. Esim. henkilöstöjaosto ja yhteistoimintaelin kokoontuvat aina Teamsin välityksellä. Tarkastuslautakunnan kokoukset ovat läsnäolokokouksia. Teams-kokoukset säästävät matkakuluissa, mutta suurin säästö kokouskuluissa tulee välttämällä ns. tyhjiä kokouksia.

Lautakunta huomioi, että Kiuruveden kaupunki on varautunut tulevaan kouluinvestointiin, tekemällä mm. hankesuunnitelman ja kaavoituksen sekä varmistamalla rahoituksen. Lisäksi on tehty lisäpoistoja kouluista 0,76 milj. €. Taseessa on 0,9 milj. € investointivaraus koulukeskukseen liittyen.

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN, YRITYSNEUVONTA

TOTEUTUI

1. Uusien yritysten perustaminen: tavoite 19 kpl.

TOTEUTUI

2. Asiakaskontaktien määrä: tavoite 80 kpl.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Uusia yrityksiä perustettiin 33 kpl ja yritystoiminnan lopettaneita / rekisteristä poistettuja yrityksiä oli 42 kpl. Asiakaskontaktien määrä oli 115. Vuoden lopussa yrityksiä oli 604 (y-tunnus). *Lähde: StatFin aloittaneet ja lopettaneet yritykset.*

Elinkeinojaosto kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa. Elinkeinojaosto on vieraillut edelleen ahkerasti yrityksissä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan vierailut ovat parantaneet yhteistyötä ja myönteisyyttä puolin ja toisin.

Kertomusvuonna Kiuruvesi sai runsaasti positiivista näkyvyyttä. Kaupunkia tuotiin markkinoinnissa monipuolisesti esille eri medioissa, kuten radiossa, TV:ssä ja somessa. Lisäksi televisioitiin suorana Iskelmäviikkojen Iskelmä mestarit – laulukilpailu. Iskelmäviikko teki jälleen yleisöennätyksen.

Kiuruvedellä järjestettiin Iskelmäviikon lisäksi SF Caravanin 60 - vuotisjuhla ja Pohjoismainen karavaanitapaaminen sekä Lupa laulaa -kuorotapahtuma. Kesän tapahtumia toteutettiin yhdessä eri toimijoiden kanssa, luoden yhteishenkeä ja lisäten yhteisöllisyyttä.

Lisäksi Biokaasulaitoksen sijoittautumiseen liittyvät valmistelut näkyivät yritysneuvonnassa ja elinkeinopalveluissa monella tapaa. Biokaasulaitoksesta tehtiin virallinen investointipäätös loppuvuodesta.

Osallistavaa budjetointia toteuttaen kaupunki jakoi 10 000 € tapahtumatukea kiuruvetisille toimijoille, jotka toteuttivat tapahtumia. Osallistavaa budjetoinnin avustusta myönnettiin neljälle eri toimijalle.

Kiuruveden kaupunki on järjestänyt paikallisia ja maakunnallisia tapahtumia yrittäjille, joissa yrittäjät ovat voineet keskustella ajankohtaisista asioista ja verkostoitua.

MAATALOUSHALLINTO

TOTEUTUI

1. Tukihallintoyksiköllä on yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa oma toimipiste viljelijöiden asiointia varten. Aukioloajat vaihtelevat kunnittain ja Kiuruvedellä voi asioida toimistolla pääsääntöisesti viitenä päivänä viikossa.

TOTEUTUI

2. Järjestetään viljelijöille keväällä 2024 kertaavaa koulutusta CAP27-rahoituskauden uusien tukijärjestelmien tukiehtoja ja muutoksia. Toimitaan koulutusten järjestämisessä mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden yt-alueiden sekä tuottaja- ja neuvontaorganisaatioiden kanssa.

TOTEUTUI

3. Vastaanotetaan ja käsitellään tukihakemukset viivytyksettä ja suoritetaan tukimaksut valtakunnallisessa aikataulussa. Täytetään maksajavirastosopimuksen mukaiset vaatimukset ja velvoitteet.

TOTEUTUI

4. Henkilöstömäärä on vuoden 2023 aikana vakiintunut tukihakemusten käsittelyn eriyttämisen vaatimalle minimitasolle ja kaikki virat on täytetty toistaiseksi voimassa olevina. Vuoden 2024 aikana puretaan henkilöstövajeen aikana kertyneitä työajan ylituntisaldoja ja vuosilomia.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi, että Kiuruvedellä maataloushallinto toimii hyvin ja taloudellisesti tehokkaasti.

Kertomusvuonna Kiuruvedellä maataloustukia hakeneita tiloja oli 345 (ed. vuonna 355). Maataloustuet 22,4 milj.€ (ed. vuonna 21,8 milj. €).

Kiuruvedellä työpaikoista on 20,2 % alkutuotannossa, kun koko maan vastaava osuus on 2,4 % (tilasto v. 2023). Maatalous on Kiuruveden kivijalka.

TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN

TOTEUTUNUT OSITTAIN

1. Pyritään työllistämään mahdollisimman paljon niitä henkilöitä, joiden työmarkkinatuesta kaupunki joutuu maksamaan puolet.

Kiuruveden Urheilijoilla on ollut palkkatuetussa työsuhteessa 10 työnhakijaa välillä 1.1.-31.12.2024. Työkokeilussa on ollut 4 henkilöä, 1 oppisopimusopiskelija ja 1 opiskelija. Kaikki palkkatuella palkatut henkilöt ovat olleet yhdistyksellä.

1.9.2024 voimaan astuneen työttömyysturvan muutosten johdosta jatkossa työskentely palkkatuella ei kerrytä oikeutta ansiopäivärahaan / peruspäivärahaan. Lisäksi ansiosidonnaista saadakse on työskenneltävä vuosi entisen puolen vuoden sijaan ja se euroistetaan (930 €/kk).

TOTEUTUI

2. Työllistämisavustusta yhteisöille: Työllistämisen kuntalisä 3 000 €, Ylä-Savon TOIMI-valmennussäätiö 30 000 euroa ja Kiuruveden Työttömät ry vuokratuki 9 000 euroa. Yhteensä 42 000 euroa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kertomusvuonna Kiuruveden Urheilijoilla oli palkkatuetussa työsuhteessa 10 työnhakijaa (tavoite 15) ja kaupungilla 12 velvoitetyöllistettävää.

Kaupungin maksama työmarkkinatuen kuntaosuus oli 484 774 € vuonna 2024. Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että kuntaosuus on pienentynyt jo useita vuosia (vuonna 2023 -> 493 623 €, vuonna 2022 -> 531 522 €, vuonna 2021 -> 663 041 €). Kaupungin yhtenä talouden sopeutustavoitteena on työmarkkinatuen alentaminen.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kaupunki tukee edelleen nuorten kesätyöllistämistä. Kertomusvuonna kesätyöllistämiseen käytettiin 21 178 €. Yhteensä 36 työnantajaa työllisti 90 kiuruvetistä nuorta. Tarkastuslautakunta huomioi, että työttömyys on pysynyt ennallaan 12 prosentissa.

Työvoiman, työttömien ja avointen työpaikkojen määrän kehitys Kiuruvedellä vuosina 2020–2024 (Lähde: Pohjois-Savon ELY-keskuksen työllisyyskatsaukset 2020–2024).

Tilanne 31.12.	Työvoiman määrä	Työttömien määrä	Työttömien osuus % työvoimasta	Alle 25 - vuotiaita työttömiä	Pitkäaikais- työttömiä	Avointen työpaikkojen määrä
2020	3 360	553	16,5	69	152	32
2021	3 342	366	11,0	30	137	38
2022	3 277	373	11,4	31	122	33
2023	3 173	382	12,0	44	93	16
2024	3 146	379	12,0	43	116	13

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Valtuuston asettamat tavoitteet:

TOTEUTUI

1. Kiuruveden kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä paikkakunnalla toimivien järjestöjen ja eri tahojen kanssa. Yhteisenä tavoitteena kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Mielenhyvinvoinnista huolehtiminen on myös erityisen tärkeää ja on korostunut tässä maailman ajassa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Toimintakertomuksen mukaan kaupungin yhteistyö on tiivistä eri järjestöjen ja yhteisöjen kanssa. Eri yhteisöt ja yritykset ovat hyödyntäneet mm. kaupungin liikuntatiloja omissa tempauksissaan kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

5.2. Sivistyslautakunta

HALLINTO

TOTEUTUI

1. Tuetaan Nivan ja Yläkoulun nykyisiä tilaratkaisuja yhteistyössä teknisen palvelukeskuksen kanssa, jotta opiskelu mahdollistuu kouluissa uusien tilojen valmistumiseen saakka.

TOTEUTUI

2. Tarkastellaan hallintosäännön ja käytännön kohtaamista liikuntatoimen siirryttyä tekniselle palvelukeskukselle 1.1.2024 alkaen ja tehdään vielä tarvittaessa muutoksia. Tavoitteena on, ettei itse palvelutoiminnan laatu kärsi.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi hyvän itsearvioinnin toiminnallisten tavoitteiden kohdalta. Tukitoimia Nivan ja Yläkoulun toiminnan jatkamiseksi on tehty koko vuoden ajan. Nivan koulun ylipaineistus on aloitettu kevään 2024 aikana ja loppukoulu ylipaineistettiin kesän aikana. Tilanne sisäilman osalta on parantunut eikä syksyn aikana tullut yhtään sisäilmaoireilmoitusta.

Uuden koulun suunnittelu on jatkunut ja tarkastuslautakunta toivookin, että päätös saadaan valmiiksi vielä olemassa olevan valtuuston aikana.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan liikuntatoimen siirtyminen tekniselle puolelle onnistui hyvin, eikä palvelutoiminnan laatu ole kärsinyt.

Sivistystoimen työpanosta on käytetty paljon YT-menettelyjen aikaiseen suunnitteluun sekä toimeenpanoon.

Sivistystoimen hallinnon talousarvio on toteutunut suunnitelmien mukaan.

VARHAISKASVATUS

TOTEUTUI

1. Järjestämme varhaiskasvatuspalvelut pedagogisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

TOTEUTUI

2. Hyvinvoinnin ja hyvän vuorovaikutuksen lisääminen sekä henkilöstön, että lasten keskuudessa painottaen erityisesti mielen hyvinvointiin.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Varhaiskasvatuksen itsearviointi on tehty hyvin.

Varhaiskasvatuksen johtaja on tehnyt ohjaus- ja valvontakäyntejä yksityisiin päiväkoteihin. Vuoden 2024 aikana kiinnitettiin erityistä huomiota henkilöstömitoitukseen, jossa yksityisessä päiväkodissa on ollut haasteita.

Yhteistoimintamenettelyissä irtisanottiin yksi kokonainen ammattiryhmä, päiväkotiapulaiset. Heidän työsuhteensa päättyy 31.6.2025.

Varhaiskasvatus pysyi talousarviossa.

PERUSOPETUS

TOTEUTUI

1. Opetuksen laadukas toteuttaminen kaikissa perusopetuksen yksiköissä huomioiden väistötilat.

TOTEUTUI OSITTAIN

2. Yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä henkilöstön että oppilaiden keskuudessa painottuen erityisesti jaksamiseen ja mielen hyvinvointiin.

Opiskeluhoitopalveluiden siirryttyä hyvinvointialueen järjestettäväksi näiden palvelujen laatu ja saatavuus on heikentynyt. Toisaalta perusopetus on pyrkinyt toteuttamaan ennaltaehkäisevää opiskeluhoitotyötä oppilaiden keskuudessa. Oppilaisen yhteisöllisyyden kokemusta on taajaman kouluilla haastanut opetuksen hajautuminen eri toimipisteisiin. Kuitenkin kouluilla on pyritty järjestämään myös koko koulua koskevia tapahtumia ja teemapäiviä, jolloin kaikki ovat toimineet samassa ympäristössä. Henkilökunnan jaksaminen on ollut koetuksella, sillä oppilasaines on koko ajan haastavampaa ja opiskeluhoollon resurssien puute näkyy siinä, että opetus- ja koulun muu henkilöstö on joutunut yhä enemmän ottamaan vastuuta opiskeluhoollon tehtävistä, jotka kuuluisivat hyvinvointialueen hoidettavaksi.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Perusopetuksen toiminnan tavoitteiden arviointi on tehty hyvin.

Koulujen sisäilmaan liittyvien haasteiden vuoksi Perusopetusta on järjestetty taajaman kuudessa toimipisteessä. Tavoitteiden toteutuminen väistötiloissa on vaatinut niin taloudellista resurssia, kuin opettajien ja rehtorin venymistä. Haasteita on aiheuttanut luokkien hajaantuminen eri pisteisiin. Opettajien vertaistuen saaminen on hankalaa. Lisäksi perusopetusta on järjestetty neljässä kyläkoulussa.

Perusopetuksen Nivan koulun tiloissa on tehty ylipaineistus vuoden 2024 aikana. Tämä on ollut onnistunut toimenpide, sillä sisäilmaoireilmoituksia ei ole tullut Nivan tiloista ylipaineistuksen jälkeen yhtään vuoden 2024 loppuun mennessä. Yläkoulun tiloista sisäilmaoireilmoitukset ovat jatkuneet tasaisesti.

Tarkastuslautakunta huomioi, että sisäilmaongelmat on tiedostettu ja niiden korjaamiseksi on jo tehty useita eri toimenpiteitä esim. iv-kanavia on puhdistettu, ilmanvaihtoa on säädetty, asennettu sisäilman puhdistinlaitteita sekä poistettu käytöstä tiloja. Sisäilmatyöryhmä on käsitellyt kaikki työsuojeluun saapuneet sisäilmaoireilmoitukset.

Hankerahoitusta on tullut aikaisempia vuosia vähemmän. Vuonna 2024 hankerahoitusta saatiin kaikkiaan 178 000 €, kun edellisenä vuonna vastaava summa oli 249 000 €. Hankerahoituksilla on saatu palkattua lisää henkilökuntaa tai jaettua ryhmiä.

Tarkastuslautakunta huomioi, että Hyvinvointialue ei ole onnistunut järjestämään niitä lakisääteisiä palveluita, jotka sen vastuulle siirtyivät. Koulupsykologia ei ole käytettävissä ja kuraattori tekee osa-aikaista työtä. Samaan aikaan koulupsykykarin toimenkuvaa on muutettu ennaltaehkäisevästä toiminnasta hoidolliseen työhön, eikä hän kuulu enää opiskeluhooltohenkilöstöön.

Resurssit opiskeluhoollon toteuttamiseen ovat olemattomat ja tämä tulee näkymään pian lasten ja nuorten hyvinvoinnissa.

Perusopetus on pysynyt kohtalaisen hyvin talousarviossa. Rytlyn koulu ainoastaan ylitti koulukohtaisen talousarvion. Ylitys johtuu koululle järjestetyistä ”susikydeistä”, jotka nostivat kuljetuskustannuksia. Koululaisten turvallisuus ennen kaikkea.

LUKIOKOULUTUS

TOTEUTUI

1. Lukion tuntikehyksen laskentakaavaa yksinkertaistetaan syksyyn 2024 mennessä siten, että yksittäisten opiskelijoiden määrä ei ratkaise kokonaisten opintojaksojen tarjonnan karsimista pois kurssitarjottimesta.

TOTEUTUI

2. Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä käytänteet, toiminnot ja materiaali sekä laitehankinnat järjestetään kustannustehokkaasti ja harkiten.

TOTEUTUI

3. Tehdään yhteistyötä Ylä-Savon muiden lukioden kanssa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä toteaa, että lukio-opiskelijoiden määrä pysyi lähes saman edelliseen vuoteen. Tuntimäärä on hieman laskenut, mikä on tuonut lukion kustannuksiin säästöjä.

Säästöä on tullut myös kierrättämällä paperiasia oppimateriaaleja. Sähköisiä on ostettu vain tarpeen mukaan. Käytettyjen lukiolaiskannettavien hankintaa on jatkettu ja havaittu toimintamalli toimivaksi. Käytettynä hankittujen koneiden myynti niitä käyttäneille opiskelijoille valmistuessa on myös onnistunut. Hinta koneelle on ollut 30 €, joka on kohtuullinen vähintään 6 vuotta vanhalle koneelle. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että laadukas lukiokoulutus säilyy Kiuruvedellä.

Lukiokoulutus pysyi talousarviossa.

Lukiorakennuksesta ei ole tullut yhtään sisäilmaoireilmoitusta.

KANSALAI SOPISTO

TOTEUTUI

1. Koulutustarjontaa toteutetaan lähipalveluna ja etäopetusmahdollisuuksia hyödynnetään.

TOTEUTUI

2. HARKKA 5- harrastustoimintaa kaikille lapsille ja nuorille Kiuruvedellä - hankkeen avulla tarjotaan maksutonta harrastustoimintaa yläkoululla ja kaikilla alakouluilla. Jatkorahoitusta haetaan, mikäli haku avautuu.

TOTEUTUI

3. MOTTI- monipuolisia taitoja tietotekniikkaan- hankkeen avulla henkilöstö saa valmiuksia etä- ja hybridiopetuksen tuottamiseen.

TOTEUTUI

4. Erasmus -rahoituksella toteutetaan henkilöstön liikkuvuuksia ja koulutuksia Euroopassa sekä selvitetään Erasmus + opiskelijaliikkuvuuden mahdollisuutta.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi, että kansalaisopiston toiminta on virkeää ja monipuolista. Opintotuntien lisäksi kansalaisopisto on järjestänyt useita tapahtumia, kuten konsertteja ja näyttelyitä.

Kansalaisopisto on tehnyt hyvää itsearviointia myös strategian osalta. Kiuruveden kaupungin strategiassa yhtenä pääkohtana on vetovoimainen maalaiskaupunki. Kansalaisopiston toiminta tukee tämän saavuttamista ja lisäksi strategiassa olevaa kuntalaisten hyvinvoinnin huolehtimista.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kuntalaisten kurssitoiveita kuullaan ja niitä pyritään toteuttamaan. Opetustuntien lukumäärä kertomusvuonna 7 019 (ed. vuonna 7 787). Vaikka opetustuntien määrä on hieman laskenut, se on kuitenkin yli talousarvion.

Tarkastuslautakunta huomioi, että koulutusta järjestetään lähipalveluina kymmenellä eri kylällä, sekä lisäksi etänä. Kansalaisopiston kurssitarjonta mahdollistaa hyvinkin erilaisten kurssien järjestämisen edullisesti eri toimijoiden toimesta (järjestyksenvalvoja kurssi, kiviaitakurssi, ensiapu koulutus)

HARKKA kerhot ovat tavoittaneet 498 koululaista vuoden 2024 aikana. Tarkastuslautakunta huomioi, että kansalaisopisto on aktiivisesti hakenut ja saanut hankerahoitusta mm. Harkka 4-hanke 100 000 €, HARKKA 5-hanke 97 142,86 €, Motti-yhteistyöhanke 73 800 €, opintoseteliavustus 4 300 €

SIVISTYSPALVELUT

TOTEUTUI

1. Kulttuuritoiminnan tavoitteena on pitää kulttuuritoiminta elävänä sekä mahdollisimman monille kuntalaisille saavutettavana.

TOTEUTUI

2. Museon tavoitteena on säilyttää ja tuoda esille paikallista perinnettä erilaisin näyttelyin ja tapahtumin.

TOTEUTUI

3. Kirjastossa tavoitteena on tuottaa mahdollisimman monen kuntalaisen saavutettavissa olevaa palvelua.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Museokäynnit kasvoivat n. 200 kävijällä edelliseen vuoteen (vuonna 2024, 829 kävijää). Tuulimylly ja Hyvärilän talo kaipaavat kipeästi korjaustoimenpiteitä. Taloon on tehty korjaussuunnitelma, jota pitäisi alkaa toteuttamaan, mikäli talo halutaan säilyttää.

Kirjaston kävijämäärä laski hieman, mutta lainausten määrä kasvoi. Samoin verkkokäynnit kasvoivat. Omatoimikirjaston käyttö lisääntyi edelleen.

Kulttuuritoimen henkilöstö on ammattitaitoista ja aikaansaavaa järjestämällä kulttuuritalolla useita tapahtumia yksin tai yhteistyökumppaneiden kanssa. Uutena mm. lasten pressan vaalit sekä satu YouTube-kanavalle. Sadulla on ollut jopa 900 katsojaa.

Pääsymaksullisissa tapahtumissa oli kävijöitä arvioitua vähemmän ja maksavia vuokralaisia oli myös arvioitua vähemmän, joten toimintatulot alittuivat.

NUORISOPALVELUT

TOTEUTUI

1. Tavoitteena pidettiin palvelusuunnitelman kuvausta, joka on seuraavaa;
 - Nuorisopalvelut tuottavat nuorille laadukkaat palvelut, jossa huomioidaan eri ikäiset nuoret.
 - Kehitetään uusia toimintatapoja nuorisopalveluissa yhdessä asiakkaiden kanssa ja pyritään tehostamaan tilojen käyttöä, sekä vähentämään tiloista aiheutuneita käyttökustannuksia.
 - Tehostetaan nuorisopalvelujen ja eri koulujen välistä yhteistyötä eri hankkeiden avulla ennaltaehkäisemään syrjäytymistä ja koulupudokkaita huomioimalla oppivelvollisuusiän nouseminen ja kuntouttavan työtoiminnan siirtyminen nuorten työpajan alle.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Nuorisotalon toiminta on ollut suosittua ja kävijämäärä on noussut edellisestä vuodesta. (4233 kävijää 2024, 3742 kävijää 2023).

Yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä on ollut mm. kulttuuritoimen kanssa. Nuorisotalon yksityisiä tilavuokraajia on ollut entistä enemmän ja tiloja on annettu yhdistysten ja urheiluseurojen käyttöön.

Etsivän nuorisotyön asiakkaiden määrä on laskenut 61, (ed. vuonna 74), mutta asiakkuudet ovat tasoltaan haasteellisempia kuin aiempina vuosina ja työtä on saanut tehdä enemmän. Osa asiakkaista on sen kuntoisia, että palveluohjausta tai minkäänlaisia tulevaisuuden suunnitelmia on haastava tehdä nuorten huonokuntoisuuden vuoksi.

5.3. Tekninen lautakunta

HALLINTO

TOTEUTUI OSITTAIN

1. Toiminnallisesti joustavat sekä tulevaisuuden tarpeet täyttävät tavat järjestää teknisen toimialan alaisuuteen kuuluvat palvelukokonaisuudet.

TOTEUTUI

2. Vesi- ja yleislaskutuksessa minimoidaan maksutappiot.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi hyvin tehdyn itsearvioinnin.

Epävarmat saatavat olivat 4 821 € mikä on huomattavasti vähemmän, kuin edellisenä vuonna (53 256 €). Tulokseen on päästy tehostetulla saatavien perinnällä. Tarvittaessa asiakkaiden kanssa on laadittu tapauskohtainen maksusuunnitelma.

RAKENNUSVALVONTA

TOTEUTUI

1. Lupien käsittelyaika pidetään kohtuullisena.

TOTEUTUI

2. Rakennetun ympäristön katselmuksia tehdään yhteydenottojen ja muun katselmustoiminnan yhteydessä erityisesti keskusta-alueella viihtyvyyden ja maisemakuvan parantamiseksi.

TOTEUTUI

3. Sähköinen Lupapiste – asiointipalvelun käyttöä pyritään lisäämään.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Luvat	2024	2023	2022	2021
rakennusluvut	42	28	42	46
toimenpideluvat	20	9	19	40
ilmoitukset	22	29	24	27

Vuonna 2024 kaikkien myönnettyjen lupien kokonaiskappalemäärä ylittyi selvästi edellisvuoteen verrattuna. Viime vuoden aikana lupahakemuksia on kaiken kaikkiaan käsitelty ja erilaisia lupia myönnetty yhteensä 101 kappaletta, joka on noin 20 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Keskimääräinen käsittelyaika on ollut n. kolme viikkoa.

Rakennuslupa uudistus 2025 alusta poistaa pieniltä alle 30 neliön esim. piharakennuksilta rakennuslupavelvoitteen. Joka näkyy lupien vähenemisessä jatkossa.

Sähköisen Lupapiste -palvelun kautta lupahakemuksia jätettiin käsittelyyn noin 55 % kaikista lupahakemuksista (vuonna 2023, 40 %).

TIET JA ALUEET

TOTEUTUI

1. Katujen ja väylien kesä- ja talvikunnossapitoa toteutetaan kustannustehokkaasti siten, että ne ovat eri kulkutavoilla läpi vuoden turvallisesti liikennöitävissä ja kuljettavissa sekä katuympäristön yleisilme on siisti.

TOTEUTUI

2. Keskeiset viheralueet hoidetaan läpi kesäkauden hoitoluokan vaatimusten mukaisesti.

TOTEUTUI

3. Leikkikenttien leikkivälineet ovat turvallisia ja käyttökunnossa. Huonokuntoiset leikkivälineet poistetaan ja uusia hankitaan tarpeen mukaan.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Vahingonkorvausvaatimuksia ei ole vastaanotettu vuonna 2024 yhtään kappaletta.

Kokonaisuudessaan tehdyn seurannan ja vastaanotettujen palautteiden perusteella sekä kesä- että talvikunnossapidossa on onnistuttu asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Teitä on hoidettavana noin 39 km ja muita väyliä n. 10 km. Kaava-alueella päällystysprosentti n. 53 %. Puistot ja yleiset alueet 89 ha.

Yksityistieavustukset pysyivät ed. vuoden tasolla n. 135 000 €.-Yksityisteiden perusparannusavustuksiin varattiin 40000 €, joista käytettiin 1 263 €.

Hoidetut puistot, katuviheralueet sekä kesäkukkaistutukset lisäävät asuinympäristön vetovoimaa ja viihtyisyyttä.

KIINTEISTÖT

TOTEUTUI

1. Kiinteistöjen ylläpitokulut ja – tuotot pidetään tasapainossa.

TOTEUTUI

2. Kaupungin omistuksessa olevat rakennukset pidetään tehokkaassa käytössä. Tyhjiä ja tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan. Hyvinä käyttöasteena pidetään 90–100 %

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Asiantuntijapalveluita on käytetty ennakoitua enemmän liittyen Nivan koulun ylipaineistuksen suunnitteluun.

Lämmitys kuluja oli enemmän johtuen tavallista kylmemmästä talvesta sekä korkeasta lämmön hinnasta.

Tiloissa ilmenee lievää vajaakäyttöä, johtuen lähinnä tyhjillään olevien tilojen laadusta. Tyhjinä olevat tilat eivät sovellu nykyaikaiseen liiketoimintaan ja ovat heikossa kunnossa. Lämmitettävien tilojen käyttöaste on 95,5 %.

Kaupunginstrategian mukaisesti Kaupunki on kartoittanut riskejä, joita kiinteistöihin kohdistuu.

Lisäksi henkilöstöä on harjoitettu toimimaan myös toisilla työpisteillä, jolloin hiljaista tietoa ja osaamista siirtyy useammalle, eikä yhden henkilön poissaolo aiheuta ylipääsemättömiä ongelmia vikatilanteissa.

Alakoulun ylipaineistus paransi koulun sisäilmaa.

Kaupungin merkittävimpiin kiinteistöihin on tehty peruskuntoarviot, jotka osoittavat sen, että useisiin rakennuksiin on kertynyt paljon korjausvelkaa. Myös monet rakennukset ja kiinteistöt, joihin ei ole tehty tarkempia tutkimuksia, ovat vanhoja, eikä niihin ole tehty käyttöikää jatkavia peruskorjauksia. Suuri osa rakennuksista on käyttöikänsä päässä ja vaatisivat mittavia korjaustoimenpiteitä tai uudelleen rakentamista. Kaupungin vähenevä väestö tuo omat haasteensa kiinteistöjen käyttöasteeseen.

	Kiinteistöverotuotto €	Kiinteistöveroprojekti, inv. €
2024	1 602 805	99 900
2023	1 608 038	64 664
2022	1 755 767	63 392
2021	1 709 453	4 714

Tasapainottamisohjelma sisältää toimenpide-ehdotuksen kaupungin omistamien kiinteistöjen tarkasteluun, mitä kiinteistöjä tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa palvelutuotantoon, mitkä puretaan tai lahjoitetaan muuhun käyttöön

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

EI TOTEUTUNUT

1. Jätevedenpuhdistamolla saavutetaan lupaehtojen mukaiset puhdistusvaatimukset.

EI TOTEUTUNUT

2. Vuotovesimäärää saadaan laskettua edellisien vuosien tasosta.

TOTEUTUI OSITTAIN

3. Vesi- ja viemärlaitoksen talous on tasapainossa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kertomusvuonna jäätin ympäristöluvan vaatimuksesta fosforin pitoisuuksien osalta. Hule- ja vuotovesien määrään on jatkossakin kiinnitettävä huomiota.

Vesi ja viemärilaitos tunnistaa riskit, jotka voi uhata järjestelmää, lisäksi henkilöstöä on koulutettu päällekkäisiin töihin, jolloin yhden poissaolo ei aiheuta ongelmia vaurioitilanteissakaan. Häiriötilanteita harjoitellaan seudullisesti alueen muiden vesilaitosten kanssa. Myös viestintään haetaan uusia teknisiä rakenteita

Vettä myytiin ja jätevettä laskutettiin enemmän kuin viime vuonna. 2024 noin 639 500 m³ ja jätevettä noin 197 200 m³ jätevettä. Liittymismaksutuloja kertyi 11 700 € (vuonna 2023, 2 600€)

LIIKUNTAPALVELUT

TOTEUTUNUT

1. Tehostetaan ja uudelleen organisoidaan liikuntapaikkojen hoitoa.

TOTEUTUNUT OSITTAIN

2. Ylläpidetään ja kehitetään nykyisiä ikäihmisten liikuntapalveluja ja lisätään liikuntaneuvontapalveluja kuntalaisille.

EI OLE VASTATTU

3. Talousarviossa oleva tavoite: Lisätään kuntalaisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia liikunta- ja asioissa säännöllisten liikuntafoorumien avulla.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Uimahallin kävijämäärä on noussut huomattavasti edellisestä vuodesta 51 769 kävijää. Vuonna 2023 oli 44 797 kävijää. Tämän vuoksi uimahallin tulot ylittyivät tulostavoitteen.

Kiuruveden ikäjakaumassa ikäihmisten määrä kasvaa vuosi vuodelta. Tarkastuslautakunnan huomion mukaan vanhusten liikuntaryhmät ovat äärimmäisen tärkeitä vanhusten toimintakyvyn säilyttämiseksi.

Tarkastuslautakunta toivoo, että vanhusten liikuntapalveluihin satsattaisiin enemmän, eikä edes suunnitella leikkauksia.

5.4. Tytäryhtiö

KIINTEISTÖ OY KIURUVEDEN KIURUNKULMA

TOTEUTUI

1. Vuosikorjaukset

TOTEUTUI

2. Energiatehokkuuden parantaminen

TOTEUTUI

3. Kiertotalouden monipuolinen edistäminen

TOTEUTUI OSITTAIN

4. Asiakastyytyväisyys / -kokemus

TOTEUTUI

5. Vuokra-asumisen hinta suhteessa muihin vastaaviin toimijoihin

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Vuosikorjauksiin oli talousarviossa varattu 211 536 €. Korjauksiin käytettiin 356 950 €,

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että yhtiö lyhensi kertomusvuonna lainoja 954 238 €. Erätie 11 purkamiseen on varauduttu irtisanomalla asukkaat ja heille tarjottiin asunnot yhtiön muista asioista. Rakennuskantaa pienentämällä saadaan nostettua asuntojen käyttöastetta ja käyttökuluja alemmiksi. Liikevoitto 193 779 € heikkeni talousarvioista – 277 105 €, kun alaskirjattiin Erätie 11 arvonalentuminen 240 974 € ja käyttötalouden korjausmenoihin kirjattiin kaukolämpölaitteiden uusiminen 97 243 €. Vastaavasti kiinteistön muihin tuottoihin tuli avustusta 42 000 €.

6. INVESTOINNIT

Vuonna 2024 kaupungin nettoinvestoinnit olivat 1 324 733 euroa (90,92 % talousarvioon varatusta rahasta).

Suurimpia yksittäisiä investointikohteita (netto) olivat:

- kiinteistöt 391 485 €
- siirtovesilinjan rakentaminen 405 249 €

Investointien tulorahoitus

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella (vuosikatteella).

Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet. Investointien tulorahoitus vuonna 2024 oli 370 %. Vastaava luku vuonna 2023 oli 132,7 ja 2022: 203,4 %.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan investointeja on tehty maltillisesti ja ne ovat tarkoituksenmukaisia.

Tarkastuslautakunta piti erittäin hyvänä asiana Virranrannan palvelukeskuksen Kotirannan tilojen saneerausta esteettömiksi senioriasunnoiksi.

Senioriasunnoille on tarvetta ja se tukee vanhusten omatoimisuutta ja tekee asumisesta turvallista.

Vuosikate riitti kattamaan investoinnit (vuosikate 5 106 113 €). Investointien toteuma talousarvioon nähden on nettona 91,37 %).

7. KUNTAKONSERNI

Hyvinvointialueuudistuksen johdosta konsernista poistui Ylä-Savon SOTE ky, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ja Vaalijalan ky.

Tytäryhteisöt	Kaupungin omistus %
Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma	100,00
Kiurunportti Oy	52,84
Kuntayhtymät	
Pohjois-Savon liitto	2,40
Savon koulutuskuntayhtymä	2,27
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	16,09
Yhteis- ja omistusyhteisyydet	
Savon ICT-palvelut Oy	14,20
Ylä-Savon Jätehuolto Oy	17,00
Ylä-Savon Vesi Oy	11,04
Kiinteistö Oy Mansikki	26,28
Ylä-Savon Pääomarahasto Oy	17,83
Yhdistelemättömät yhteisöt	
As Oy Kiuruveden Ruotu	76,85
Virranniemi-säätiö (Koy Kiuruveden Kiurunkulma omistaa säätiöstä 50 %)	

Savon koulutuskuntayhtymä kaupunkikonsernin osuus peruspääomasta on laskenut 222 188 €.

8. HENKILÖSTÖ

Henkilöstöraportti vuodelta 2023 käsiteltiin kaupunginhallituksessa 27.3.2024.

Henkilöstön määrä

2024: 314

2023: 329

2022: 377

2021: 376

Sairauspoissaolopäiviä / hlö

2024: 14,50

2023: 13,50

2022: 15,50

2021: 10,50

Henkilöstön keski-ikä

2024: 50,8 vuotta

2023: 50,73 vuotta

2022: 50,75 vuotta

2021: 50,33 vuotta

Vuoden 2024 lopussa Kiuruveden kaupungin palveluksessa oli 196 vakinaista henkilöä. Määräaikaisessa virka tai työsuhteessa oli 76 henkilöä, muussa työsuhteessa oli 17 henkilöä ja osa-aikaiset 25. Henkilöstöstä 53,5 % on 50 vuotta täyttäneitä. Alle 30-vuotiaiden osuus oli 4,1 %.

Kunta-alalla työskentelevien keski-ikä koko Suomessa vuonna 2023 oli 45,3 vuotta, joten kaupungin henkilöstö on jonkin verran kunta-alan keski-ikää vanhempaa, keski-ikä 50,8 vuotta.

Vuoden 2024 aikana eläkkeelle siirtyi 7 henkilöä (vuonna 2022 2023 eläköityi 5).

Henkilöstökulut vuonna 2024 olivat 13,99 miljoonaa euroa (vuonna 2023 n. 14,1 M€).

Kertomusvuonna henkilöstöjaoston kokouksia pidettiin neljä ja yhteistoimintaelimen kahdeksan. Paikallisneuvotteluja oli 9 kpl (ed. vuonna 5).

Yt-neuvottelut kestivät 6 viikkoa ja neuvottelukertoja oli 4. Neuvottelun lopputuloksena 3 henkilöä osa-aikaistettiin 50 % työajalle ja 6 henkilöä irtisanottiin.

Tasavallan presidentin itsenäisyyspäivänä 2024 myöntämän kunniamerkin sai kolme kaupungin työntekijää.

Tarkempi selvitys henkilöstöstä on annettu henkilöstökertomuksessa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi sairauspoissaolojen nousun edelliseen vuoteen verrattuna, ollen kuitenkin pienempi, kuin ympäristökunnissa.

Henkilöstöraportissa: ”yleisin syy sairauspoissaoloihin on mielenterveyden häiriöt, joita on 3,7 pv/hlö ja toisena on tuki- ja liikuntaelinten sairaudet 3,6 pv/hlö. Pitkät poissaolot tuottavat reilun neljäsosan kaikista poissaoloista.”

Tarkastuslautakunta korostaa, että hyvä johtaminen, riittävät resurssit ja työstä palautuminen ehkäisevät työn psyykkistä kuormaa. Hyvinvoivat työntekijät viestivät työyhteisöstä myönteisesti myös ulospäin. Tämän vuoksi on tärkeää selvittää mitkä seikat heikentävät työssä jaksamista, viihtyvyyttä ja sitä kautta työntekijöiden pysyvyyttä.

Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota kaupungin houkuttelevuuteen työnantajana sekä henkilöstövaihdoksiin. Johtotason henkilöstön vaihtuvuudella ja pysyvyydellä on suuri merkitys kaupungin johtamiselle ja kehittämiselle. Henkilövaihdoksista huolimatta on tärkeää varmistaa selkeät vastuut ja toiminnan jatkuvuus, jolloin perehdytys ja tiedonsiirto ovat olennaisessa roolissa.

Strategiassa: ”Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö turvallisissa ja terveellisissä tiloissa on kaupungin palvelujen perusta. Olemme hyvä työnantaja ja tulevaisuuden parhaiden osaajien työpaikka”. Toteuttaaksemme strategiaa tulee jatkossakin kiinnittää huomioita työhyvinvointiin ja terveellisiin tiloihin.

Sisäilmatyöryhmä on kokoontunut kertomusvuonna yhdeksän kertaa. Sisäilmaoireilmoituksia tehtiin 105 kpl, edellisenä vuonna niitä tehtiin 124. Laskuun on vaikuttanut alakoulun ylipainestaminen.

Väkivalta- ja uhkatilanneilmoituksia tehtiin kertomusvuonna 79 kpl. Vuonna 2023, 49 kpl ja 2022 niitä oli kaksi. Tarkastuslautakunta on huolissaan henkilökuntaan kohdistuvista väkivalta- ja uhkatilanneilmoitusten määrän kasvusta. Suurin osa ilmoituksista on tullut varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta.

Vuonna 2024 jaettiin henkilöstölle vastattavaksi Työhyvinvointi ja tasa-arvokysely. Vastausprosentti oli 47,3%, vastaajia ollessa 160.

Pääsääntöisesti oltiin tyytyväisiä esimiestyöskentelyyn ja kaupunkiin työnantajana.

Jonkun verran huolta tunnettiin omasta työssäjaksamisesta ja työkyvystä. Lisäksi epävarmuutta koettiin omien töiden jatkumisesta.

Vastauksissa tasa-arvo koetaan pääsääntöisesti hyväksi sukupuolten ja eri-ikäisten ihmisten kesken.

9. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA SEKÄ KONSERNIVALVONTA

Kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti sisäinen valvonta on johtamisen apuväline. Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Tilintarkastaja antaa tarkastuskertomuksessa lausunnon sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta.

Sisäinen valvonta on keskeinen osa talouden ja toiminnan johtamista ja sillä tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä tavoitteiden saavuttamisen. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja normaalia kaupungin toiminnan suunnittelua, seurantaa ja päätöksentekoa. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa (KL 14§). Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan.

Tilintarkastajien on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti (KL 123 §). Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessa todennut, että kaupungin sisäinen valvonta ja sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti, vaikkakin sisäistä valvontaa ei ole kokonaisvaltaisesti kehitetty.

Sisäisen valvonnan toteutumisen systemaattista arviointia ei ole vielä tehty, vaikka tarkastuslautakunta ja tilintarkastusyhteisö on asiasta huomauttanut useampana vuonna. Sisäistä valvontaa on arvioitu lähinnä käytännön tapausten yhteydessä palvelukeskusten sisällä ja kaupungin johtoryhmässä.

Vastuualueiden esimiehet laativat vuosittain raportin sisäisen valvonnan toteuttamisesta tilivuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Raporttien pohjalta laadittu kaupunginjohtajan raportti sisäisen valvonnan toteutumisesta toimitetaan tiedoksi kaupunginhallitukselle sekä edelleen tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle tilivuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

Kaupungin sisäisen valvonnan raportti vuodelta 2024 on käsitelty kaupunginhallituksessa 10.3.2025 ja tarkastuslautakunnassa 8.4.2025.

Konsernijohtoon asiantuntemukseen tulee jatkossakin kiinnittää huomioita, ja sitä olisi hyvä lisätä ja parantaa esim. koulutuksella.

Hallintosääntö on päivitetty 19.2.2024.

10. TILASTOJA 2020–2024

Väestön vähennys

2024	2023	2022	2021	2020
121	122	160	96	144

Ylijäämä M€

2024	2023	2022	2021	2020
0,85	0,57	0,95	0,8	3,4

Taseessa oleva aikaisempien vuosien ylijäämä M€

2024	2023	2022	2021	2020
3,14	2,29	1,72	0,77	0,008

Vuosikate

2024	2023	2022	2021	2020
5,1 694 / as	4,47 M€ 599 / as	5,96 M€ 784 / as	7,2 M€ 928 / as	7,3 M€ 936 / as

Verotulot M€

2024	2023	2022	2021	2020
15,3	14,8	26,7	26,5	24,5

Valtionosuudet M€

2024	2023	2022	2021	2020
9,1	9,8	34,3	33,0	35,0

Investoinnit brutto M€

2024	2023	2022	2021	2020
1,5	3,7	4,3	4,1	3,9

Lainakanta

2024	2023	2022	2021	2020
20,9 M€ 2 837 / as	23,5 M€ 3 140 / as	28,7 M€ 3 777 / as	32,6 M€ 4 203 / as	31,7 M€ 4 042 / as

Kuntakonsernin lainakanta

2024	2023	2022	2021	2020
27,5 M€ 3 732 / as	30,97 M€ 4 143 / as	53,90 M€ 7 093 / as	54,72 M€ 7 054 / as	56,46 M€ 7 189 / as

10.1. Lyhyt katsaus kuluneeseen valtuustokauteen

Uusi valtuustokausi alkoi 1.6.2021. Tarkastuslautakunta teki vuoden 2021 arvioita puolen vuoden osalta yhteistyössä edellisen tarkastuslautakunnan kanssa.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Oy Ab ja vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Katri Hokkanen. Yhteistyö Kiuruveden kaupungin ja tilintarkastusyhteisön kanssa on sujunut hyvin. Vuoden 2025 alussa kaupunki ja KPMG Oy Ab jatkoivat tilintarkastusyhteistyötä neljällä vuodella + kahdella optiovuodella.

Kaupungin tulos oli koko valtuustokauden ylijäämäinen. Neljän vuoden aikana ylijäämää kertyi n. 3,10 milj.€. ja taseen ylijäämä onkin nyt valtuustokauden lopussa reilut 3,10 milj.€, sen ollessa valtuustokauden alussa 7 874 €.

Lainakantaa kaupunki sai pienennettyä 10,8 milj.€. Lainakanta oli valtuustokauden alussa 31,7 milj.€ sen ollessa valtuustokauden päätyttyä 20,9 milj.€. Korkomenot aiheuttavat mittavan riskin kaupungin taloudelle. Valtuustokauden aikana pelkästään korkomenoihin on mennyt 1,67 milj.€.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n toiminta päättyi 31.12.2021 ja purkumenettely viimeisteltiin alkuvuoden 2022 aikana.

Kiuruveden kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät Ylä-Savon Sotelta Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastattaviksi 1.1.2023. Lisäksi kaupungin ruokahuolto- ja ateriapalvelut henkilöstöineen ja kalustoineen siirtyivät kuntien yhdessä omistaman Servica Oy:n vastattavaksi.

Ylä-Savon työllisyysalue sai poikkeusluvan 30.11.2023 valtioneuvoston päätöksellä työvoimapalveluiden järjestämisvastuulle asetetuista vaatimuksista poikkeamisesta lisälmen ja Kiuruveden sekä Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän muodostamalla työllisyysalueella. Valmistelutyö jatkui myös vuoden 2024 aikana.

Kaupungin tuloveroprosentti oli vuonna 2023 9,11 % ja vuonna 2024 9,50 %. Vuodesta 2023 alkaen oli veroprosentin leikkaus 12,64 %.

11. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Vuosi 2024 oli toiminnallinen vuosi. Kiuruvedellä oli oikea superkesä erilaisine tapahtumineen. Biokaasulaitoksen investointipäätös ja rakentaminen alkoivat loppuvuodesta. Aurinko ja tuulivoiman hankkeet puhuttivat asukkaita ja luottamushenkilöitä sekä viranhaltijoita. Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet toteutuessaan tuovat kaupungille toivottuja verotuloja.

Tilikauden 2024 tulos oli hyvä, 846 659 euroa ylijäämäinen. Tämä johtui verotulojen kasvusta ja toimintakulujen laskusta sekä toimintatuoton kasvusta.

Kaupungin vuosikate on hyvällä tasolla ja ylittää investointien määrän. Kaupungin sijoitusten tasearvo oli vuoden 2024 lopussa noin 7,25 milj. €, markkina-arvon ollessa 8,11 milj. €.

Kaupungin kohtuullisen hyvät lähtökohdat ovat osittain seurausta talouden tasapainotusohjelma 2020–2023:ssa toteutetuista sopeutustoimenpiteistä. Huolimatta kaupungin talouteen jo tehdyistä sopeutustoimenpiteistä, kaupungin tulevat vuodet näyttävät talouden näkökulmasta haasteellisilta.

Syksyllä 2024 kaupungissa oli YT-neuvottelut henkilöstökulujen kasvun hillitsemiseksi, jonka seurauksena kuuden työntekijän työsuhde päättyi ja kolmen työntekijän työsuhde osa-aikaistettiin 50 % työajasta.

Käyttötaloutta rasittaa kustannustason nousu, rahoituskulujen nousu sekä valtionosuuksien pienentyminen.

Koulujen sisäilmaongelmien vuoksi on tulossa mittava koulukeskushanke. Nivankoulun ja yläkoulun sisäilmasta on tullut lukuisia sisäilmaoireilmoituksia viimeisten vuosien aikana. Kesän ja syksyn aikana Nivan koulu on ylipaineistettu, jonka seurauksena sisäilmaoireilmoitukset ovat vähentyneet huomattavasti.

Kaupunki on varautunut kouluinvestointiin tekemällä lisäpoistoja ja tällä hetkellä taseessa on 0.9 M€:n varaus koulukeskukseen liittyen. Tilinpäätökseen on tehty lisäpoistoja 0.76 M€ (Niva, Kalliokylä, Lahnajoki ja yläkoulu).

Kaupungin lainakanta on vähentynyt kertomusvuonna n. 2,6 milj. € ja konsernin lainakanta on vähentynyt 3,5 milj. €. Lainakanta on edelleen suuri.

Kaupungin taseeseen on kertynyt ylijäämää viiden peräkkäisen tilikauden ajalta. Kaupungin tulee jatkossakin tehostaa toimintaansa sekä vahvistaa vuosikatetta talouden tasapainottamiseksi ja velkatason pienentämiseksi. Tämä edellyttää kaupungilta pitkäjänteistä ja vastuullista taloudenpitoa.

Väestön väheneminen ja vanheneminen tulee olemaan haasteena jatkossakin. Väestö: 0–64-vuotiaiden osuus vähenee ja yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa. Kaupungin väestöllinen huoltosuhde oli 2000-luvun alussa 64,2. Kertomusvuonna väestöllinen huoltosuhde oli 92,2 ja tulee jatkossa edelleen heikkenemään. (Vrt. Pohjois-Savo 69,4 ja Ylä-Savo 84,8).

Väestömäärän väheneminen lasten ja nuorten sekä työikäisten osalta tulee pienentämään kaupungin valtionosuuksia ja muodostamaan huomattavan riskin verotulokertymälle. Vuonna 2024 valtionosuudet vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna.

Kaupungin kiinteistöihin on kertynyt paljon korjausvelkaa, johon ei ole näköpiirissä muutoksia lähivuosina. Suuri osa rakennuksista on käyttöikänsä päässä ja vaatisivat mittavia korjaustoimenpiteitä tai uudelleen rakentamista. Kuntotutkimusten osoittama korjausvelka on yli 11 milj.€. Vähenevä väestö tuo omat haasteensa kiinteistöjen käyttöasteeseen. Tarvittavien lisäpoistojen tekemisestä olemassa olevaan kiinteistömassaan tulee huolehtia vuosittain.

Kiuruveden kaupunki on vuokrannut muiden kuntien tavoin omistamansa sotekiinteistöt hyvinvointialueelle 4,5 % vuokratuotolla. Vuokrasopimukset ovat mallia 3+1 vuotta. Tämä muodostaa taloudellisen riskin, mikäli kiinteistöjen vuokrausaste ja vuokratuotto hyvinvointialueelle laskee merkittävästi.

TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025. Uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Uudistuksella tulee olemaan taloudellisia vaikutuksia Kiuruveden kaupungin talouteen, vaikka valtionosuuden määrä nousee arvioiden mukaan kattamaan lähes koko uudistuksen kaupungille aiheuttamat suorat kulut. Ylä-Savon työllisyysalue sai ministeriön poikkeusluvan vuoden 2023 lopussa.

Vaikuttamistoimielinten, vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston toiminnasta ei ole toimintakertomuksessa mainintaa. Voisiko vaikuttamistoimielinten toiminnasta saada raportointia toimintakertomukseen, jotta tarkastuslautakunta saisi tietoa ja voisi jatkossa arvioida myös näiden toimintaa. Kyseisestä asiasta on huomautettu aikaisemmin.

Kertomusvuonna tavoitteita oli yhteensä 50, joista toteutui 42, ei toteutunut 2, osittain toteutui 6.

12. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin talous on kuntalain 110 §:n edellyttämässä tasapainossa.

Tilintarkastaja on 6.5.2025 päivätyssä kertomuksessaan esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2024.

Tilintarkastajan suorittama tilintarkastus on tarkastuslautakunnan näkemysten mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kaupungin hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2024 valtuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta esittää valtuuston päätettäväksi, että kaupunginhallitus ja lautakunnat ottaisivat huomioon toiminnassaan arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja esittäisivät syyskuun 2025 loppuun mennessä mihin toimenpiteisiin esitettyjen havaintojen ja suositusten johdosta on ryhdytty tai on ryhdyttävä.

13. ALLEKIRJOITUKSET

Kiuruvedellä 19.5.2025

Kiuruveden kaupungin tarkastuslautakunta

Sirpa Piippo
puheenjohtaja

Sisko Toivanen
varapuheenjohtaja

Harri Jauhiainen
jäsen

Harri Keskitalo
jäsen

Jari Tikkanen
jäsen